

LIEFDE, ongetemd, onbeschaamd, onbegrensd • Peter van Beugen

WAT IS ER ZO BIJZONDER AAN DE LIEFDE VAN GOD, ZOALS JEZUS DIE ONS HEEFT GELEERD IN ZIJN BEDIENING OP AARDE EN DIE ZIJN APOSTELN NA HEM HEBBEN ONDERWEZEN? WAARIN ONDERSCHIEDT DE GOD VAN LIEFDE ZICH VAN DE ZOGEHETEN GODEN VAN DEZE WERELD? EN HOE VERANDERT DIE LIEFDE ONS IN EEN TOTALE TRANSFORMATIE VAN ONS DENKEN EN ONS DOEN?

Alle volken, Egyptenaren, Grieken, van Jezus' tijd kenden de liefde die je vindt binnen gezinnen, binnen families, binnen stammen zoals het houden van kinderen of voor mijn part van je hond. De liefde werd gebruikt om relaties te beschrijven. De keerzijde van deze liefde is per definitie dat zij grenzen heeft en dus andere families, andere stammen buitensloot. De Grieken vereerden zelfs een god die Eros heette: de liefde die ernaar verlangt om iemand of iets te hebben voor zichzelf, een passie die sterker wordt dan de rede of de deugd. En in het ergste geval vergaat het je als Gollum, de figuur uit Tolkiens boeken, die verliefd wordt op de ring, door die liefde wordt beheerst, bedwelmend en uiteindelijk verteerd.

De Joden hadden het liefdegebod. Liefde is door God gemaakt en gewild. Hij beschrijft zijn relatie met zijn volk als een liefdesrelatie, als een verhaal van bruid en bruidegom. Hosea spreekt erover, en wat dacht je van het boek Hooglied? Liefde was door God verheven tot de standaard die de relatie met God en met de naaste beschrijft: 'je zult de Heer je God

liefhebben met heel je hart, heel je ziel, heel je verstand en heel je kracht en je naaste als jezelf' (Deut.6:5, Mark.12:29). Hij leerde het volk om de vreemdelingen lief te hebben die zich onder hen bevonden (Deut.10:19) en Hij had zelfs, in dat hele merkwaardige verhaal van Jona, laten zien dat Hij bewogen was met een vreemd en heidens volk dat berouw toonde. God was met ontferming bewogen, Jona was boos. Hij vond het niet eerlijk. God mocht dan wel genadig en barmhartig zijn, maar niet voor hén, want zij hadden het niet verdiend! Jona, Jona, had jij het dan wel verdiend? Als je denkt dat je het kunt verdienen, begrijp je dan wel, wat liefde van de Vader is?

Ik moet denken aan het verhaal van Jakob. Jakob was een man die vanaf zijn geboorte leefde met een innerlijk vacuüm, door een chronisch gebrek aan bevestiging door zijn vader. Zelfs nadat hij een ontmoeting met God had gehad, in zijn droom in Bethel, huis van God, de poort naar de hemel, en engelen die hem dienden, heeft hij voor jaren, bijna zijn hele leven geworsteld in een proces van zelfaanvaarding en zelfkennis. Stel je voor dat je jezelf moet voordoen als je broer, om een zegen of gunst van je vader te ontvangen. Dit is letterlijk wat Jakob deed en het geeft de boodschap af: jij bent van jezelf niet goed genoeg. Het resultaat is dat Jakob op zoek gaat naar die ene ware liefde en uitkomt bij zijn oom Laban en zijn dochters Rachel en Lea. Na zeven jaar ploeteren eist hij van Laban zijn dochter en schreeuwt het eigenlijk uit: 'Geef haar!' De leegte in zijn leven schreeuwt en dacht hij op te vullen met romantiek. Arme Rachel en arme Leah! Liefde brengt offers, maar alleen als dat vrijwillig gebeurt vanuit het eigen gevoel van waardigheid en volheid, maar nooit onvrijwillig door een vorm van vernedering of machtsmisbruik - dat is niet het leven waartoe God ons geroepen heeft. Ergens in Jakobs familie verhaal was het fout gegaan.

De eerste plaats waar liefhebben genoemd wordt in de Bijbel is Genesis 22:2: 'Neem je zoon, je enige, die je liefhebt: Izaäk'. >>

Dat is wat God ziet: er is een zoon, op wie ik ongelofelijk trots ben, voor wie ik tijd maak, die ik bevestig in Wie Hij is, naar wie al mijn aandacht uitgaat. Eén die naast me wandelt en die ik alles leer. Jezus is de Eniggeboren zoon, de echte Izaäk. Hij heeft ons in een relatie gebracht met zijn Vader. Die Vader was zo trots dat Hij de hemel openscheurde en zonder aarzeling uitriep: dit is mijn Zoon! Jezus kwam vrijwillig naar de aarde en zegt tegen ons: ik adem de Geest van zoonschap over jou uit: ik deel mijn kamer, mijn plaats aan tafel, mijn liefde van de Vader met Jou: zoals de Vader mij heeft liefgehad, heb Ik jou lief (Joh.15:9). De Vader heeft ons liefgehad, zoals Hij Hem heeft liefgehad (Joh.17:23).

Liefde

*die een lied over jou zong nog voordat je zelf een woord kon spreken;
die dwars door een muur gaat op zoek naar jou;
die een veldslag levert op leven en dood, om jou te winnen toen je alles en iedereen afwees;
De Zoon van God die mij heeft liefgehad en die Zichzelf voor mij heeft overgegeven;
Liefde die bergen beklimt, de leugens verbreekt;
die zich niet voor mij schaamt, maar trots is om naast mij te lopen,
mijn hand vast te houden;
die brandt als een vuur, onbepert en ongetemd;
Een Vader die niet ongeïnteresseerd in een hoek zit, passief,
onberekenbaar en verdiept in Zichzelf;
maar die expressief is, altijd tegenwoordig, die zijn beloften nakomt,
die zuiver is en puur;
Liefde die nooit faalt
waar ik nooit bedrogen mee uitkom;
die zuiver is van intenties en het beste met mij voorheeft.
Liefde die maakt dat ik Uw stem wil horen, uw wil wil doen in mijn leven.*

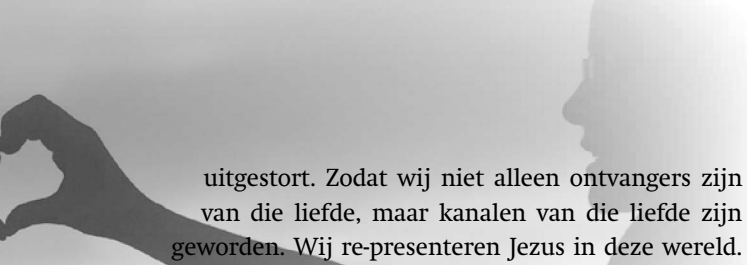
Ik wil de weg van Christus gaan, om niet alleen een ontvanger te zijn van die liefde, maar een kanaal van zegen. Ik wil andere mensen ontvangen in dat gezelschap dat ik deel, met mijn broers en zussen, bij mijn Vader aan tafel (Joh.13:34; 1Joh.2:10,15; Ef.5:2).

“Hierin is de liefde ten aanzien van ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem... Ziet wat een liefde de Vader ons gegeven heeft, dat wij kinderen van God genoemd zouden worden en wij zijn het ook. Daarom kent de wereld ons niet, omdat zij Hem niet kent”. (1Joh. 3:1 en 4:9). Onze voorstelling van de liefde van God is misschien: het is de liefde die mensen hebben, maar dan in zijn zuiverste vorm. Net zoals een metaal: ik neem het edelste metaal dat ik ken, goud of platina, en ik smelt het, ik zuiver het net zolang tot ik geen onzuiverheid meer zie en dan heb ik een ‘goddelijk’ metaal gevonden. Maar: goud kan smelten, ik kan het zover verhitten

dat het verdampt, ik kan het verbrijzelen en vermalen tot het onvindbaar is. Stel je eens voor dat we ruimteteen vonden waar een metaal in zit dat in niets lijkt op een metaal dat wij kennen: het is harder dan elk ander metaal, kan niet roesten, kan niet smelten, het kan niet bederven, het is onaantastbaar. Het verslaat elk proces dat wij hier kennen. We herkennen het als een metaal, door andere metalen die we kennen, maar dit is anders. Zo is de liefde van God. Ze is ons *geopenbaard* in Christus en door Zijn Geest uitgestort in ons hart als wij kinderen van God zijn. Het verslaat de menselijke natuur: afkeer, afgunst, jaloezie, hebzucht, wrok, bitterheid, verharding. Het heelt elke wond, die geslagen is door afwijzing, verwaarlozing, gebrokenheid. Het heelt elk verlangen naar erkenning, naar aanvaarding, naar ... naar liefde. Er móet iets zijn dat sterker dan is gebrokenheid, wat het ook is dat wij daarvan ervaren. En dat iets is de liefde van God. Als wij Hem toelaten om ons van binnen aan te raken en te genezen. Als wij antwoorden op de vraag van Jezus: wat wil je dat Ik je doe? Ik wil het Heer: dat ik weer kan zien, ik wil het Heer, dat Ik uw liefde kan aanraken en ervaren. Deze liefde heeft dimensies die buiten het bereik van onze menselijke natuur vallen. Ze heeft een kracht die blokkades overwint waar wij niet overheen kunnen zien. Ze volgt niet onze menselijke reflex op onrecht. Liefde neemt het initiatief tot verzoening in plaats van verwijdering. Het is een ontmoeting met Jezus, die nooit verwijten maakt of mensen afwijst.

Hier is het bijzondere aan Gods liefde, waarom zij anders is dan de liefde van mensen. Zijn liefde sluit niemand buiten, ze is onbegrensd. Hij onderwees zijn discipelen om niet alleen je vrienden lief te hebben, maar ook je vijanden, ja om voor ze te bidden. Hij onderwees zijn Liefde aan de menigten in Galilea die aan zijn lippen hingen en in de haarscherpe gelijkenissen waarmee de huichelarij van de farizeeën werd ontmaskerd. Zijn liefde gaat niet uit naar de mensen ‘die het gemaakt hebben’, maar werd belichaamd in zijn ontmoeting met tollenaars, hoeren, melaatsen, blinden, verlamden, bezetenen, met één zondares-zonder-naam, met een vrouw bij de put. Met mensen die uitzagen naar Gods koninkrijk, met kinderen, vrouwen, met hen die genezing en vergeving nodig hadden. Jezus wordt met deze zelfde barmhartigheid bewogen over zieken, melaatsen en bezetenen (Mat.14:14; Mark.1:41; 9:22). Zijn liefde is onbeschaamd. De liefde van de Vader was zo groot dat Hij ons naliep, ons tegemoet kwam. Zijn liefde is ongetemd. Eens kwam het moment, dat de tijd stil stond, dat hemel en aarde hun adem inhielden, engelen verstomden en de zon verduisterd werd. Het moment dat God zijn eigen Zoon gaf als offer, voor jou.

Het is deze liefde die God door zijn Geest in onze harten heeft

uitgestort. Zodat wij niet alleen ontvangers zijn van die liefde, maar kanalen van die liefde zijn geworden. Wij re-presenteren Jezus in deze wereld.

De volle betekenis daarvan is dat Jezus, die nu absent is, omdat Hij heenging naar de Vader, in ons woning is komen maken. Deze wereld kan opnieuw en nog steeds een ontmoeting hebben met Jezus, omdat Hij in ons tegenwoordig is: present. Jezus onderwees ons om onze vijanden lief te hebben en voor ze te bidden (Mat.5:43-48). Hoe moeten we het onderwijs van Jezus in de Bergrede lezen? Is het een ideaal, iets wat hoog boven onze hoofden hangt en waar we ons het leven lang naar uitstrekken? Of is het een beschrijving van goede intenties alléén? In ieder blokje van onderwijs in de Bergrede, in ieder gebod dat Jezus geeft, zit een patroon. (1) Hij vertelt iets over wat de Joodse traditie zegt, daarna (2) over het zondige patroon van het menselijke gedrag en (3) vervolgens iets over de transformatie die wij ondergaan wanneer we de principes van het koninkrijk gaan volgen.

In Mat.5:43-48 noemt Hij eerst de traditie (1) die zegt: je hebt gehoord dat gezegd is 'je zult je naaste liefhebben en je vijand haten'. Je vijand haten gaat overigens niet terug op een gebod van het oude verbond, maar is iets wat de Joden er zelf bij verzonnen hadden. Daarnaast beschrijft Hij (2) het zondige patroon van de mensen die 'liefhebben wie jou liefhebben', net zoals de tollenaars en de volken. Als derde element beschrijft Jezus (3) het beginsel dat Gods koninkrijk zichtbaar maakt, dat ons verandert en dat door ons de omgeving verandert; het is dit: je vijanden liefhebben en bidden voor wie jou vervolgen.

Liefde doet drie dingen: ze leert ons *kijken* met de ogen van God, *werken* met de handen van God en *aanvaarden* met de armen van God. Zelfs als het iemands eigen schuld is, net zoals die slaaf die 10.000 talenten schuldig was; zelfs als het iemands eigen schuld is omdat hij dom en trots was, net zoals de verloren zoon, is God liefde.

De Samaritaan *keek* niet zoals de priester of de leviet. Liefde kijkt met bewogenheid, ze ziet een mens die naakt is en half dood is achtergelaten, dat wil zeggen: ze ziet een mens die van zijn waardigheid beroofd is en die zelf niet de kracht meer heeft om daar verandering in te brengen. Liefde ziet de ander: bevrijdt hem van zondige patronen, van banden, van oordeel. De Samaritaan uit geen woord van verwijt. Hij vraagt niet: hoe kom jij hier nou? Ben je in het donker op weg gegaan? Had jij niet in Jeruzalem moeten blijven, bij je soortgenoten? Hij *doorbreekt* grens: in dit geval tussen aartsvijanden van Jood en Samaritaan. Ze schaamt zich niet voor die ander en laat zich niet door anderen gezeggen wat wel of niet te doen. De liefde heeft een drijfveer en doel in zichzelf. Zij *bewerkt*

een daad van bevrijding. De Samaritaan doet zeven dingen: gaat naar hem toe – verbindt zijn wonden – giet er olie en wijn in – zet hem op zijn ezel – *brengt* hem naar de herberg – verzorgt hem – betaalt voor zijn verblijf. Met dat laatste wordt voorkomen dat de gast kan vervallen tot slaafse dienst. Liefde en gerechtigheid zijn niet twee concurrerende grootheden, maar liefde bewerkt gerechtigheid. Gerechtigheid die niet gebaseerd is op vergelding maar op vergeving. In de opstanding van Christus zitten tollenaar en Schriftgeleerde samen aan één tafel, drinken samen de beker van vergeving en vieren samen de maaltijd van een nieuw verbond.

Dit is Jezus. Je kunt niet spreken over goddelijke liefde, als je niet weet wie Jezus is. Je kunt niet spreken over Jezus en zwijgen van zijn liefde. Aan het kruis deelde Hij zijn plek in het paradijs met een moordenaar die Hem een paar minuten daarvoor nog had uitgescholden. Aan het kruis bad Hij voor zijn beulen: vergeef het hun. Eén van de eersten die Hij opzocht toen Hij opstond uit de dood was Petrus, die Hem een paar dagen eerder verloochend had. Je kunt niet zeggen dat je Jezus volgt, als zijn Liefde je hart niet zacht heeft gemaakt. Wie vol is van Jezus, die zingt het lied van de liefde. Wie de Vader kent, spreekt zijn woord van genade in deze wereld. Jezus roept ons altijd bij zichzelf terug. Hier is mijn hart Heer, vul het opnieuw met U zelf! Neem mijn hart, verander mij. Als ik dicht bij u ben, zullen mijn trots en mijn twijfel wijken, voor de kracht van uw liefde. Dit is de liefde die Jezus is komen brengen in deze wereld, een gebeurtenis waar we elk jaar met kerst weer bij stil staan. Wat Hij ons leert, is geven om een ander, liefde alleen is de weg die Hij wees. En als Hij spreekt, verbreekt Hij alle banden, vrij van het juk van verdrukking en vrees. Uit ons hart en dwars door alle tranen, ontspringt een lied dat jubelt door de tijd. Prijs nu zijn Naam, samen met de engelen. O, nacht vol licht o, nacht dat Jezus kwam.

*Licht in de nacht; een ster schijnt door de wolken,
dit is de nacht dat Zijn leven begon.*

*'n Sluier van angst en pijn lag op de volken,
totdat Hij kwam en het kwaad overwon.*

Nieuwe hoop is Hij ons komen brengen;

Stralend breekt die held're morgen aan.

Prijs nu Zijn naam, samen met de engelen.

O, nacht vol licht, O, nacht dat Jezus kwam.

Wat Hij ons leert, is geven om een ander;

liefde alleen is de weg die Hij wees.

En als Hij spreekt verbreekt Hij alle banden.

Vrij van het juk van verdrukking en vrees.

Uit ons hart en dwars door alle tranen

ontspringt een lied dat jubelt door de tijd.

*Prijs nu Zijn naam, de naam van alle namen,
en geef Hem glorie in alle eeuwigheid.*